

**УКРАЇНЦІ СУДЖАНСЬКОЇ ВОЛОСТІ КУРСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ
У 1926 РОЦІ
Скляр В.М**

***Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології
ім. М.Т. Рильського НАН України, Київ***

Площа України у міжнародно визнаних кордонах складає 603,6 тис. кв. км. Площа українських етнічних земель, де українці складали більшість серед усього населення на початку ХХ ст. була помітно більшою і досягала 900 тис. кв. км за підрахунками академіка ВУАН С.Л. Рудницького, заарештованого ОДПУ у 1933 році та розстріляного у 1937 році в урочищі Сандармох (Карелія). Дослідження історії українських етнічних земель та етнічного складу є актуальною науковою проблематикою в українській етнології, зокрема і українських теренів, які опинилися за межами України. Вперше на високому державному рівні акцентовано увагу на необхідності дослідження українських етнічних земель в Указі Президента України В.О. Зеленського «Про історично населені українцями території Російської Федерації» від 22 січня 2024 року.

Західна частина історичної Слобідської України (північно-східні терени Сумського слобідського козацького полку – 1 та 2 Суджанські сотні у ХVІІІ ст.) у 1926 році були складі Курської губернії. Нині це Суджанський район Курської області. Аналіз статистичних матеріалів перепису населення 1926 року дозволив визначити чисельність та територіальне розміщення українців у північній частині історичної Слобожанщини. З початку 30-х рр. ХХ ст. і аж до розвалу СРСР статистичні матеріали перепису населення 1926 року опинилися у «спецхрані» і могли бути використані науковцями.

За переписом населення 1926 року за чисельністю населення Суджанська волость посідала перше місце поміж 12 волостей Льговського повіту Курської губернії. Чисельність населення цієї волості досягала 46 802 осіб, і це без урахування населення волосного центру – міста Суджі. Українці складали абсолютну більшість серед усього населення Суджанської волості – 61,22 % (28 653 особи із 46 802 осіб). Етнічний склад населення міста Суджі відрізнявся від етнічного складу сільського населення Суджанської волості. Чисельність населення міста Суджі у 1926 році була увосьмого меншою, ніж Суджанської волості, відповідно, 6 002 особи та 46 802 особи. Українці були в меншості в етнічному складі населення Суджі – 30,56 % (1 834 особи із 6 002 особи), перевагу за чисельністю мали росіяни. Однак, українці домінували за чисельністю серед сільського населення Суджанської волості. Тому серед сукупної чисельності населення цієї волості та міста Суджі рівень частки українців досягав 57,74 % (30 487 осіб із 52 804 осіб). У 20-ті рр. ХХ ст. керівництво УСРР, зокрема М. Скрипник, домагалися від керівництва СРСР повернення до України усіх теренів, де українці складали більшість серед усього населення, але отримало відмову особисто від Й. Сталіна.

Отже, у 1926 році у західній частині Північної Слобожанщини, зокрема у Суджанській волості українці становили більшість в етнічному складі населення. Україна не претендує на втрачені українські етнічні землі, але відкидає претензії на свою територію у межах міжнародно визнаних кордонів.